

Зв'язок з викладачами:

Е-mail: gor_an_v@ukr.net А.В.Горбунова

Сезн ЗНУ повідомлення: форум, приватні повідомлення

Телефон: (061)228-76-24 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: А.В. Горбунова – ідентифікатор 712 190 2107 пароль 1234;

Кафедра: фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку (а.114, 5 корп. ЗНУ).

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансове планування» є формування у майбутніх фахівців системних знань і розуміння концептуальних основ фінансового планування, теорії і практики планування фінансової діяльності підприємства, прогнозування результатів його роботи, планування фінансових потреб і формування фінансових ресурсів, складання фінансових планів; набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно методів управління фінансами в сучасних умовах. Це необхідно майбутньому фахівцю, для об'єктивного оцінювання фінансового стану підприємства і розробляти план дій щодо оптимізації фінансової діяльності підприємства.

Основними завданням вивчення дисципліни є засвоєння сутності та методологічних основ фінансового планування підприємства, оволодіння методикою планування потреби у фінансових ресурсах та джерелах їх забезпечення, засвоєння інструментів збалансованого управління грошовими потоками, прибутком, інвестиціями, активами; опанування технології розроблення операційних та фінансових бюджетів підприємства на плановий період.

Курс «Фінансове планування» потребує набутих студентами знань з таких базових дисциплін економічного та фінансового спрямування як «Економіка підприємства», «Фінанси підприємства», «Економічний аналіз», «Бухгалтерський облік».

Набуті здобувачами програмні результати навчання та компетентності в результаті вивчення дисципліни необхідні їм у подальшій професійної діяльності.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	8-й	8-й
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість годин	150	
Лекційні заняття	32 год.	8 год.
Практичні заняття	16 год.	6 год.
Самостійна робота	102 год.	136 год.
Консультації	<i>Графік консультацій: Понеділок 9-00 Просп. Соборний, 74, V корп. ЗНУ, к. 114 або – Zoom (Ідентифікатор конференції: 712 190 2107 пароль 1234)</i>	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7663	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<p><i>Загальні компетентності (ЗК):</i> ЗК07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p><i>Спеціальні компетентності (СК):</i> СК07 Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію. СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення. СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.</p> <p><i>Формування цих компетентностей сприяє формуванню у студентів наступних програмних результатів навчання</i></p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР09 Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію</p> <p>ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>ПР12 Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності</p>	<p>Лекції, практичні заняття: - словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда, робота зі статтями, аналітичними матеріалами, навчальна дискусія, робота в групах – у кімнатах Zoom, метод проблемного навчання); - наочні (презентації, діаграми та ілюстрації: схеми, моделі, використання інтерактивних дошок в Zoom); - практичні (задачі, практична робота, аналітичне дослідження); - методи формування Soft Skills (публічне обговорення ходу та результатів виконання практичних завдань); - метод навчання з використанням Інтернет-технологій (електронне навчання)</p>	<p>Поточний контроль: теоретичні завдання: тестування в системі Moodle, усне опитування, одноваріантні запитання; практичні завдання: розв'язання вправ і практичних задач.</p> <p>Самостійна робота: систематичний огляд літератури, вивчення матеріалів, виконання завдань, тестування в системі Moodle</p> <p>Підсумковий контроль: теоретичне завдання: підсумкове тестування в системі Moodle; практичне завдання: розв'язання практичних задач.</p>

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні основи фінансового планування

Тема 1. Основи та методологічні засади фінансового планування та прогнозування

Суть і необхідність фінансового планування. Характерні риси плану. Мета і завдання фінансового планування. Об'єкт фінансового планування. Суть і мета фінансового прогнозування. Відміни планування і прогнозування.

Принципи планування. Наукова обґрунтованість плану. Комплексність планування. Системність у плануванні. Орієнтація плану на соціальний і економічний розвиток підприємства. Оптимальність у плануванні. Визначення провідних ланок і напрямів. Взаємозв'язок поточних і перспективних планів. Координація й узгодженість планів.

Методи фінансового планування. Нормативний метод. Розрахунково-аналітичний метод. Метод оптимізації планових завдань. Балансовий метод. Економіко-математичне моделювання. Метод експертних оцінок.

Метод коефіцієнтів. Програмно-цільовий метод.

Види фінансових планів. Перспективний фінансовий план. Поточний фінансовий план.

Оперативний фінансовий план.

Тема 2. Довгострокове фінансове планування

Перспективне фінансове планування. Прогнозний звіт про фінансові результати (про прибутки та збитки). Прогноз руху грошових коштів (баланс грошових потоків). Прогноз балансу підприємства. Фінансова стратегія. Мета фінансової стратегії. Основні завдання фінансової стратегії.

Процес формування фінансової стратегії підприємства. Визначення періоду реалізації стратегії. Аналіз факторів зовнішнього фінансового середовища підприємства. Формування стратегічної мети фінансової діяльності. Розробка фінансової політики підприємства. Розробка системи заходів щодо забезпечення реалізації фінансової стратегії. Оцінка ефективності розробленої фінансової стратегії.

Фінансова політика підприємства: податкова, цінова, амортизаційна, дивідендна. Основні чинники, що впливають на формування фінансової політики підприємства. Чинники мікроекономічного характеру (рівень цін на товари; конкурентне середовище підприємства; ринкова частка підприємства та його конкурентоспроможність). Чинники макроекономічного характеру (податкова політика; оплата праці; регулювання доходів та цін; кредитно-грошова політика; кон'юнктура ринків ресурсів та капіталів). Специфічні фінансові чинники (чинники часу, інфляція, ризики).

Бізнес-план підприємства. Функції бізнес-плану. Стадії розробки бізнес-плану. Початкова стадія. Підготовча стадія. Основна стадія. Структура, зміст та методика розробки бізнес-плану. Фінансовий розділ бізнес-плану.

Тема 3. Бізнес-планування

Необхідність бізнес-планування на сучасному підприємстві. Бізнес-планування. Бізнес-план. Стратегічний план.

Мета і завдання бізнес-планування. Риски бізнес-плану. Розробка концепції бізнесу.

Інструмент для оцінки діяльності фірми за визначений період. Засіб залучення коштів.

Принципи реалізації бізнес-плану: адекватність; цільовий характер; постійність; системність; науковість; оптимізація.

Структура і послідовність складання бізнес-плану. Підготовча стадія. Зовнішній аналіз.

Внутрішній аналіз. Логіка розробки бізнес-плану. Дослідження ринку.

Фінансовий план як розділ бізнес-плану. Значення і зміст фінансового плану. Технологія розробки фінансового плану. Основні таблиці фінансового плану. Порівняльні показники оцінки фінансового стану підприємства, методика їх обчислення та форма подання результатів у бізнес-плані. Показники фінансової ефективності підприємницького проекту.

Змістовий модуль 2. Діагностика і планування фінансових ресурсів підприємства

Тема 4. Фінансова діагностика як передумова фінансового планування підприємства

Фінансова діагностика. Принципи фінансової діагностики: аналіз результатів діяльності;

комплексність; розумної достатності; порівнянності; часової погодженості; висновки і пропозиції.

Структура системи фінансової діагностики. Суб'єкти діагностики. Цілі діагностики. Технологія здійснення фінансової діагностики. Методи діагностики. Методика діагностики. Бізнес-індикатори. Функції діагностики.

Бізнес-індикатори в системі фінансової діагностики. Абсолютні індикатори. Відносні індикатори. Індикатори рентабельності. Індикатори ліквідності. Індикатори фінансової незалежності. Індикатори ділової активності.

Методи діагностики фінансового стану підприємства.

Тема 5. Планування доходів, витрат і прибутку

Необхідність планування прибутку. Доходи і витрати від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Інформаційна база для планування прибутку.

Методи планування прибутку. Метод прямого рахунку. Нормативний метод. Метод оптимізації. Метод експертних оцінок. Балансовий метод.

Планування операційних витрат. Витрати на виробництво продукції. Адміністративні витрати. Витрати на збут. Інші операційні витрати. Структура операційних витрат. Змінні витрати. Постійні витрати.

Планування прибутку підприємства. Розрахунок плану прибутку від операційної діяльності. Валовий дохід. Валовий прибуток.

Беззбитковість виробництва і реалізації продукції. Межа беззбитковості підприємства.

Планування чистого прибутку. Розподіл прибутку. Дивідендна політика. Реінвестований прибуток.

Тема 6. Баланс грошових ресурсів

Необхідність складання балансу грошових ресурсів. Оборотні виробничі засоби. Фонди обігу. Кругообіг оборотних коштів. Нормовані оборотні кошти. Поточні фінансові потреби грошових коштів та їх планування. Інформаційна база складання балансу грошових ресурсів.

Основні етапи складання балансу грошових ресурсів.. Визначення планової потреби в оборотних коштах. Розрахунок нормативу власних оборотних коштів. Ув'язування планової потреби в оборотних коштах з наявними і реальними до залучення в оборот коштами.

Планування оборотних коштів. Мета планування оборотних коштів. Методи розрахунку потреби в оборотних коштах. Метод прямого рахунку. Метод коефіцієнтів. Дослідно- статистичний метод.

Норма оборотних коштів. Норматив оборотних коштів. Робочий капітал. Планування потреби в робочому капіталі. Баланс грошових ресурсів і його складання.

Тема 7. Баланс капітальних вкладень

Необхідність складання балансу капітальних вкладень. Мета складання балансу капітальних вкладень Інформаційна база складання балансу капітальних вкладень. Внутрішня інформаційна база складання балансу капітальних вкладень. Зовнішня інформаційна база складання балансу капітальних вкладень.

Джерела фінансування капітальних вкладень. Власні фінансові ресурси. Кошти, отримані від органів страхування у вигляді відшкодування втрат основних фондів. Позикові кошти інвесторів, отримані від засновників і учасників підприємства. Кошти, отримані від реалізації основних засобів та іншого майна, що не використовується. Цільові вклади членів трудового колективу підприємства. Довгострокові позики банку. Кошти іноземних інвесторів.

Амортизаційні відрахування. Методи нарахування амортизації: прямолінійний; зменшення залишкової вартості; прискореного зменшення вартості; кумулятивний; виробничий.

Баланс капітальних вкладень на плановий період. План фінансування капітальних витрат.

Змістовий модуль 3. Бюджет підприємства

Тема 8. Прогнозний баланс активів і пасивів підприємства

Мета складання прогнозного балансу. Завдання складання прогнозного балансу. Узагальнення очікуваних змін в активі та пасиві балансу внаслідок виконання бізнес-плану. Оцінка ймовірного фінансового стану підприємства на кінець планового періоду. Вживання заходів щодо забезпечення підприємству передумов фінансової стабільності (фінансової стійкості, платоспроможності,

кредитоспроможності та ліквідності боргових зобов'язань).

Інформаційна база складання прогнозного балансу активів і пасивів підприємства.

Основні етапи складання прогнозного балансу. Методичні підходи до визначення очікуваної величини основних статей активу та пасиву балансу.

Пов'язування статей активу і пасиву прогнозного балансу. Ресурсне забезпечення формування прогнозних активів. Критична оцінка прогнозних даних балансу. Коригування показників фінансового плану в цілях забезпечення підприємству фінансової стійкості та фінансової стабільності.

Взаємозв'язок між розділами активу і пасиву балансу підприємства за напрямками використання капіталу.

Вертикальний і горизонтальний аналіз прогнозного балансу активів і пасивів підприємства.

Аналіз структурних змін в активі і пасиві балансу. Оцінка фінансового стану підприємства.

Тема 9. Оперативне фінансове планування підприємств

Оперативне фінансове планування. Грошовий потік. Додатний грошовий потік. Від'ємний грошовий потік. Грошові потоки від операційної діяльності. Грошові потоки від інвестиційної діяльності. Грошові потоки від фінансової діяльності. Баланс грошових потоків. Мета складання балансу грошових потоків. Інформаційна база складання балансу грошових потоків. Процес складання балансу грошових потоків.

Платіжний календар. Календар інкасації грошового виторгу. Календар (графік) формування виробничих запасів. Календар (графік) реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Календар інкасації дебіторської заборгованості. Календар операційних витрат. Календар реалізації програми реальних інвестицій. Календар реалізації програми соціальних заходів.

Визначення часових інтервалів планового періоду підпорядковується руху грошових потоків та ймовірності їх прогнозування. Розрахунок очікуваних грошових надходжень і платежів за періодами. Ув'язування додатних і від'ємних грошових потоків.

Тема 10. Бюджетне планування

Бюджет. Бюджетне планування. Мета і завдання бюджетного планування. Роль бюджетів у прийнятті фінансових рішень. Види і зміст бюджетів. Генеральний (зведений) бюджет.

Операційні бюджети. Бюджет продажу. Бюджет виробництва. Бюджет прямих матеріальних витрат. Бюджет прямих витрат на оплату праці. Бюджет виробничих накладних витрат. Бюджет собівартості готової продукції. Бюджет витрат на збут. Бюджет адміністративних витрат. Бюджетний звіт про прибуток.

Фінансові бюджети. Бюджет капітальних інвестицій. Бюджет грошових коштів.

Бюджетний баланс.

Керівництво з бюджетування. Бюджетний комітет. Бюджетний період. Безперервне бюджетування. Бюджетування через прирошення. Бюджетування з «нуля». Технологія складання бюджету підприємства.

Бюджетний контроль. Звіт про виконання бюджету. Аналіз відхилень. Гнучкий бюджет.

Статичний бюджет. Управління за відхиленнями.

Змістовий модуль 4. Контроль і аналіз виконання фінансового плану

Тема 11. Контроль і аналіз виконання фінансового плану

Фінансовий контроль. Мета і завдання фінансового контролю. Контроль надходження і витрачання грошових доходів. Оперативний контроль. Підсумковий контроль. Контроль фінансових результатів. Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції. Інформаційне забезпечення фінансового контролю.

Контроль за формуванням, розміщенням і використанням капіталу. Аналіз структури активів. Аналіз структури пасивів. Аналіз структури розміщення власного капіталу.

Аналіз і оцінка ефективності використання інвестицій в необоротні активи. Аналіз стану й ефективності використання оборотних активів.

Аналіз і оцінка відхилень від прогнозованих показників за фінансовим планом.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття / роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Лекція 1	Тема 1. Основи та методологічні засади фінансового планування та прогнозування	2	1	Лекції проводяться щотижня згідно розкладу http://surl.li/wkfgef
Лекція 2,3	Тема 2. Довгострокове фінансове планування	4	1	
Лекція 4	Тема 3. Бізнес-планування	2	1	
Лекція 5,6	Тема 4. Фінансова діагностика як передумова фінансового планування підприємства	4	1	
Лекція 7,8	Тема 5. Планування доходів, витрат і прибутку	4	1	
Лекція 9	Тема 6. Баланс грошових ресурсів	2		
Лекція 10	Тема 7. Баланс капітальних вкладень	2		
Лекція 11	Тема 8. Прогнозний баланс активів і пасивів підприємства	2	1	
Лекція 12, 13	Тема 9. Оперативне фінансове планування підприємств	4		
Лекція 14	Тема 10. Бюджетне планування	2	1	
Лекція 15, 16	Тема 11. Контроль і аналіз виконання фінансового плану	4	1	
<i>Всього годин на проведення лекцій</i>		32	8	
Практичне заняття 1	Тема 1. Основи та методологічні засади фінансового планування та прогнозування <i>Перелік завдань:</i> опитування (усне); розв'язання вправ і практичних задач (письмово); презентація власних досліджень.	2	1	Практичні заняття проводяться згідно розкладу раз на два тижня http://surl.li/wkfgef
Практичне заняття 2	Тема 2. Довгострокове фінансове планування <i>Перелік завдань:</i> опитування (усне); розв'язання вправ і практичних задач (письмово); презентація власних досліджень.	2	1	
Практичне заняття 3	Тема 3. Бізнес-планування <i>Перелік завдань:</i> опитування (усне); розв'язання вправ і практичних задач (письмово); презентація власних досліджень.	2		
Практичне заняття 4	Тема 4. Фінансова діагностика як передумова фінансового планування підприємства <i>Перелік завдань:</i> опитування (усне); розв'язання вправ і практичних задач (письмово); презентація власних досліджень.	2		
Практичне заняття 5	Тема 5. Планування доходів, витрат і прибутку <i>Перелік завдань:</i>	2		

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
	опитування (усне); розв'язання вправ і практичних задач (письмово); презентація власних досліджень.			
Практичне заняття 6	Тема 6. Баланс грошових ресурсів Тема 7. Баланс капітальних вкладень <i>Перелік завдань:</i> опитування (усне); розв'язання вправ і практичних задач (письмово); презентація власних досліджень.	2	1	
Практичне заняття 7	Тема 8. Прогнозний баланс активів і пасивів підприємства Тема 9. Оперативне фінансове планування підприємств <i>Перелік завдань:</i> опитування (усне); розв'язання вправ і практичних задач (письмово); презентація власних досліджень.	2	1	
Практичне заняття 8	Тема 10. Бюджетне планування Тема 11. Контроль і аналіз виконання фінансового плану <i>Перелік завдань:</i> опитування (усне); розв'язання вправ і практичних задач (письмово); презентація власних досліджень.	2	1	
<i>Всього годин на проведення практичних занять</i>		16	6	
Самостійна робота до теми 1	Тема 1. Основи та методологічні засади фінансового планування та прогнозування <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	10	12	
Самостійна робота до теми 2	Тема 2. Довгострокове фінансове планування <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	10	13	
Самостійна робота до теми 3	Тема 3. Бізнес-планування <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	10	12	
Самостійна робота до теми 4	Тема 4. Фінансова діагностика як передумова фінансового планування підприємства <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	10	13	

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Самостійна робота до теми 5	Тема 5. Планування доходів, витрат і прибутку <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	10	13	
Самостійна робота до теми 6	Тема 6. Баланс грошових ресурсів <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	8	12	
Самостійна робота до теми 7	Тема 7. Баланс капітальних вкладень <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	8	12	
Самостійна робота до теми 8	Тема 8. Прогнозний баланс активів і пасивів підприємства <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	10	12	
Самостійна робота до теми 9	Тема 9. Оперативне фінансове планування підприємств <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	10	13	
Самостійна робота до теми 10	Тема 10. Бюджетне планування <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	8	12	
Самостійна робота до теми 11	Тема 11. Контроль і аналіз виконання фінансового плану <i>Завдання для виконання:</i> пошук та вивчення інформації, виконання вправ, тестових завдань	8	12	
<i>Всього годин на самостійну роботу</i>		102	136	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття 1-8	Теоретичне завдання:	<i>Опитування -дискусія включає питання для обговорення на</i>	Студент, який приймав участь в	16

	– опитування (усне); – одноваріантні запитання (усно)*	<i>практичних заняттях Завдання 1. Визначте правильні або неправильні наведені твердження.</i>	обговоренні питань і виконанні завдання отримує 3 бал	
Практичне заняття 1-8	Теоретичне завдання: Презентація власних досліджень*	<i>Підготовка власних досліджень за питаннями лекції та їх представлення у вигляді презентації.</i>	Презентація власних досліджень оцінюється у 3 бали, при повному розкритті питань, 1 – часткове розкриття	16*
Практичне заняття 1-8	Практичне завдання:	<i>Виконати 1 практичну задачу відповідної теми подану у практикумі до теми</i>	розв'язання вправ і практичних задач оцінюється таким чином: 3 бал – задача розв'язана правильно; 2 балів – задача розв'язана з неточностями; 1 - представлена тільки формула	24
Самостійна робота	Тестування	Тестування в системі moodle за темами 1-5 та 6-11.	Тестування (в системі Moodle) складається з 20 тестових завдань. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 0,5 бали	20
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання – тестування за всіма темами курсу	Тестування (в системі Moodle) складається з 40 тестових завдань за темами 1-11	Тестування (в системі Moodle) складається з 40 тестових завдань. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал	40
Усього за підсумковий контроль				40

* – презентації є додатковим контрольним заходом і можуть виконуватися для набору балів у разі пропуску занять, для студентів заочної форми навчання, як альтернатива завдань опитуванню (але загальна кількість балів за опитування та презентації не може бути більше 35 б.)

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна

1. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник / Я. Б. Дропа. Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.
2. Залуцький І. Р., Цимбалюк В. М., Шевченко С. Г. Планування і діагностика діяльності підприємств : навч. посіб. Львів : Видавництво «Новий світ-2000», 2020. 320 с.
3. Ставерська Т.О. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах: навч. посібник / Т.О. Ставерська, І.С. Андрющенко. вид. 2-ге, доп. Харків : ХДУХТ, 2019. 144 с.
4. Череп А. В., Бугай В., Горбунова А. В., Череп О. Г. Фінансове планування : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Київ : Видавничий дім «Кондор», 2023. 292 с.
5. Череп А., Бугай В., Горбунова А. В., Череп О.Г. Фінансове планування : практикум для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Київ : Видавничий дім «Кондор», 2023. 196 с.

Додаткова

1. Бугай В. З. Горбунова А. В. (2020). Бюджетування як основа фінансового планування. *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*. 2020. №4 (48). С. 15-19.
2. Горбунова А. В. Аналіз підходів до формування моделі економічного зростання підприємства. *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*. 2023. № 2(58). С. 26-29.
3. Горбунова А. В., Фоменко С. С. Рух грошових потоків в системі управління підприємством: аналіз та оптимізація. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2024. №4(134). С. 30-35.
4. Горбунова А. В., Томкевич Ю. О. Аналіз стратегії формування фінансових ресурсів ПАТ «Концерн Хлібпром». В кн.: *Інтеграція освіти, науки і бізнесу / За загальною редакцією Череп А. В.* Запоріжжя: Запорізький національний університет. 2023 С. 27-31.
5. Горбунова А. В., Лозиченко І. М. Управління діяльністю підприємств як необхідна умова забезпечення його життєздатності. В кн.: *Інтеграція освіти, науки і бізнесу / За загальною*

- редакцією Череп А. В. Запоріжжя: Запорізький національний університет. 2023 С. 164-168.
6. Горбунова А. В., Григорчук М. Г. Оцінка формування та ефективності використання оборотних активів АТ «Київський вітамінний завод». В кн.: Інтеграція освіти, науки і бізнесу / За загальною редакцією Череп А. В. Запоріжжя: Запорізький національний університет. 2023 С. 97-102.
7. Дергалюк Б., Деркач Н. Фінансове планування діяльності малого підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. №57. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-7>
8. Дорошенко О.О., Сорокатиї В.М. Фінансове планування на підприємстві як механізм мінімізації фінансових ризиків. *Ефективна економіка*. 2021. №10.
9. Панченко В. А. Стратегічне фінансове планування як функція менеджменту організації. *Підприємництво і торгівля*. 2021. №31. С. 20-25. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2021-31-03>
10. Сидорчук І. Роль та особливості фінансового планування в діяльності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 6. Том 1. С. 190-195. URL: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(1\)-28](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(1)-28)
11. Халатур, С., Масюк, Ю., Бреславець, С. Цифрова складова фінансового планування діяльності аграріїв як інструмент зменшення впливу нестабільних умов господарювання. *Економіка та суспільство*. 2024. №65. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-133>
12. Череп А. В., Бугай В., Горбунова А. В. Фінансове планування : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 105 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Наукова бібліотека Запорізького національного університету. URL: <http://library.znu.edu.ua/>.
3. Статистична інформація. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим. Студенти, які пропустили лекцію повинні самостійно опрацювати лекційний матеріал згідно рекомендованої літератури та матеріалів представлених у системі Мудл. Студенти, які пропустили практичне заняття або за певних обставин не відвідують практичні заняття, повинні надсилати підготовлені теоретичні і практичні завдання (відповідно до контрольних заходів відповідної теми або практичного заняття) у Мудл для накопичення бажаної кількості балів та за потреби відвідувати консультації.

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтесь з викладачем. До студентів, у роботах яких (наприклад, есе, тези, статті, письмові завдання, ситуаційні завдання) буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. Кодекс академічної доброчесності ЗНУ URL: <http://surl.li/qkvjiz>).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, отримання довідкової інформації, під час он-лайн тестування тощо). Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, заліків, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти визначена у Положенні Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти від 29.06.2022 р. №154 (URL: <http://surl.li/xogolg>).

Неформальне та/або інформальне навчання здобувачі вищої освіти можуть проходити в Школі фінансової грамотності «Талан» Національного банку України та на платформах: онлайн-платформа фінансової грамотності «Гаразд» Національного банку України; онлайн-платформа Prometheus; онлайн-платформа ВУМ online; онлайн-платформа Київська Школа Економіки; платформа Courséra та ін.

За наявності сертифікату (свідоцтва, програми тощо) про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікації, конференції та ін. з тематики (однієї з тем, змістового модуля) навчальної дисципліни залежно від кількості прослуханих годин (здобутих кредитів) здобувачу може бути визнано результати навчання, набуті під час неформальної та/або інформальної освіти та зараховано їх або як частину результатів навчання, або як оцінку семестрового контролю.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та

повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрядження студентів, у тому числі за невиконання індивідуального навчального плану, регламентуються Змінами до Положення про організацію освітнього процесу в ЗНУ: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/zm_ni_do_polozhennya_pro_organ_zat_s_yu_osv_tn_ogo_protseu_v_znu_z_01_07_2024_.pdf.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банак Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>